

N:o 126.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtelse till riksbanken af den s. k. landshöfdingens trädgård i Kristianstad; gifven Stockholms slott den 4 april 1910.

Under åberopande af bifogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen medgifva,

att det statsverket tillhöriga område i Kristianstad, som benämnes landshöfdingens trädgård, må öfverlåtas på riksbanken för att därå uppföra nytt riksbankshus, inrymmande jämväl lokaler för postverket, med rätt för fullmäktige i riksbanken att, därest staden Kristianstad skulle vilja tillbyta sig ifrågavarande tomt mot annan lämplig, staden tillhörig mark eller ock genom köp på antagliga villkor förvärfva tomten, därom med vederbörande träffa aftal.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
 Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 grefve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Angående
 upplåtelse till
 riksbanken af
 statsverket
 tillhörig mark
 i Kristianstad.

Departementschefen, statsrådet grefve Hamilton anförde:
 Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen år 1908 medgaf Riksdagen att, såvida Riksdagen lämnade sitt tillstånd till att den riksbanken tillhöriga fastigheten i Kristianstad af banken till telegrafverket öfverlätas, för fastighetens förvärfvande af telegrafverket finge utgå en köpesumma af 173,000 kronor.

Sedermera har 1909 års riksdag beslutit, att berörda fastighet finge af riksbanken öfverlätas till telegrafverket mot ofvannämnda köpesumma och med förbehåll, att den dåvarande banklokalen finge mot skälig hyra af riksbanken disponeras, till dess ny lokal för riksbanken hunnit an-

skaffas, samt att köpesumman 173,000 kronor skulle afsättas till anskaffande i Kristianstad af tomt och ny byggnad för riksbanken, hvarjämte åt bankofullmäktige uppdrogs att föranstalta om ny undersökning för beredande af lämplig byggnadsplats för riksbankens afdelningskontor i Kristianstad och därvid jämväl söka verkställa utredning om en eventuell nybyggnad med lokaler såväl för riksbanken som för postverket.

Redan uti skrifvelse till Kungl. Maj:t den 6 februari 1908 hade bankofullmäktige hemställt, att Kungl. Maj:t ville till den då församlade riksdagen aflåta proposition, att af den s. k. landshöfdingens trädgård i Kristianstad måtte till riksbanken öfverlätas en areal af omkring 1,000 eller 1,200 kvadratmeter för att därå uppföra ett nytt riksbankshus, eventuellt inrymmande äfven lokaler för postverket.

Bankofullmäktiges framställning den 6 februari 1908.

Ifrågavarande trädgård utgöres af en mindre parkanläggning, omkring 50 meter bred och 60 meter lång och innehållande sålunda en areal af omkring 3,000 kvadratmeter. Den är belägen framför länsresidensets fasad, skilld från residenset genom Residensgatan.

Öfver denna bankofullmäktiges framställning afgafs den 19 februari 1908 infor dradt utlåtande af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län, som meddelade, att angående dispositionen af ifrågavarande område i gällande stat för landshöfdingen förekomme följande anmärkning: »Landshöfdingen åtnjuter därjämte rättighet till bostad i länsresidenset samt äger att begagna därtill hörande trädgård och parkanläggning»; och upplystes vidare, att då den nuvarande landshöfdingen tillträdde bostaden med tillhörande trädgård han med staden Kristianstad träffade aftal, hvarigenom staden förband sig att under landshöfdingens tjänstetid vårda och underhålla parkanläggningen mot det att allmänheten medgåfves tillträde till densamma. Efter framhållande att det icke borde anses otillbörligt, att i fråga om en sådan byggnad som ett länsresidens något offrades för utseende och trefnad, anfördes vidare, att Kristianstads länsresidens vore för närvarande i all sin enkelhet just till följd af sitt åt tre sidor fria läge en prydnad för staden på samma gång det erbjöde ljusa och soliga lokaler såväl för länsstyrelsen som boställshafvaren. Skulle däremot en byggnad förläggas på den lilla öppna plats, som emellan residenset och elementarläroverket bildades af ifrågavarande område, och residenset sålunda få sin fasad åt en gata i stället för åt en öppen plats, komme det hela att alldeles förlora sin tilltalande karaktär samtidigt med att den landshöfdingen tillförsäk-

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Kristianstads län utlåtande den 19 februari 1908.

rade förmånen af bostad i residenset blefve till sitt värde i hög grad nedsatt. Då vid ett flertal andra länsresidens vidsträckta trädgårds- eller parkområden vore upplåtna till vederbörande landshöfdingars disposition, syntes det icke obilligt, att landshöfdingen i Kristianstad fortfarande bibehölles vid förmånen att få disponera ifrågavarande jämförelsevis obetydliga område. Med hänsyn till de stora byggnadskomplexer, som bildades af residenset, artillerikasernen och elementarläroverket, kunde det i hvarje fall icke anses annat än olämpligt, att de små öppna platser, som af dem så godt som omslöttes, belamrades med byggnader. På grund häraf hemställdes, att fullmäktiges framställning icke måtte vinna afseende.

Arméförvaltningens utlåtande den 19 mars 1908.

Arméförvaltningen anförde i afgifvet utlåtande den 19 mars 1908 i hufvudsak följande. Ifrågavarande tomt hade af ålder tillhört kronan och försvarsverket, men för någon tid varit öfverlåten till staden. I sammanhang med fråga om utflyttning af södra stadsgränsen gjordes af Kungl. Maj:ts befallningshafvande hos Kungl. Maj:t framställning, att tomten skulle till kronan återlösas, men fann Kungl. Maj:t den 16 april 1858 pröfning af denna fråga böra anstå, till dess sig visat, huruvida kronans återstående jord och tomtlotter blefve tillräckliga för inlösen af det för militära behofven på stället nödiga jordutrymme. Efter öfverenskommelse om villkoren för jordutbyte emellan kronan och staden hade Kungl. Maj:t den 15 november 1859 beträffande ifrågavarande tomt föreskrifvit följande: »Hvad särskildt beträffar den invid landshöfdingresidenset belägna, kronan genom bytet tillfallande tomt, hvilken blifvit uppskattad till ett värde af 901 riksdaler 25 öre, vilje Vi i nåder tillåta, att densamma, som för närvarande icke finnes till något kronans ändamål behöfzig, må, enligt därom tillförene skedd framställning, åt landshöfdingen i Kristianstads län tills vidare upplåtas, för att användas till trädgårds- eller parkanläggning, med förbehåll att, därest behof af tomtens begagnande för kronans räkning skulle framdeles uppstå, den genast må afträdas, samt att under öfverlåtelseiden fjärde hufvudtiteln icke därför må vidkännas några kostnader vare sig för underhållet af därinvid löpande gator eller i andra hänseenden.» Af det anförda framginge, att äganderätten till tomten tillkomme landtförsvaret och att dispositionsrätten till densamma endast upplåtits åt landshöfdingen tills vidare, till dess behof af dess begagnande för kronans räkning föreläge. Något landtförsvarets behof af tomten, hvilket i främsta rummet torde i upplåtelsevillkoret afses, föreläge visserligen ej omedelbart, men sådant

kunde när som helst uppstå och vore äfven under den närmaste tiden att motse. I sådant afseende framhölls, att efter beslut om Norra skånska infanteriregementets förläggning till Kristianstad för kasernområde och öfningsfält afsedd mark lämpligen borde tillökas med vissa staden Kristianstad tillhöriga områden, samt att förvärfvande häraf kunde i väsentlig mån underlättas, om landtförsvaret hade ifrågavarande för staden begärliga tomt såsom vederlag. Men äfven om tomten ej för detta ändamål skulle ifrågakomma, ansåg arméförvaltningen, att densamma med hänsyn till flera andra militära lokalfrågor borde för landtförsvaret reserveras.

Jämväl stadsfullmäktige i Kristianstad framhöllo uti en till Kungl. Maj:t ingifven skrift önskvärdheten af att ifrågavarande plats icke måtte för angifna ändamål upplåtas.

Stadsfullmäktige i Kristianstad.

Vid underdånig föredragning den 24 april 1908 fann Kungl. Maj:t bankofullmäktiges ifrågavarande framställning icke till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Kungl. Maj:ts beslut den 24 april 1908.

Uti skrifvelse den 7 januari 1910 hafva nu fullmäktige i riksbanken förnyat sin förberörda framställning och därvid meddelat, att öfverlåtelsen till telegrafverket af riksbankens hus i Kristianstad ägt rum med tillträde för verket af byggnaden den 1 oktober 1909, och att den af Riksdagen anbefallda undersökning också blifvit verkställd, därvid dock visat sig, att prisen på lämpliga tomter, som äro att från enskilda förvärfva, allt fortfarande äro så uppdrifna, att fullmäktige icke kunnat reflektera på någon dylik.

Bankofullmäktiges framställning den 7 januari 1910.

En snar lösning af byggnadsfrågan är emellertid, enligt hvad fullmäktige vidare meddela, för riksbanken synnerligen angelägen icke allenast genom behofvet af ökad utrymme utan äfven därför, att, sedan både verkställande styrelseledamoten och vaktmästaren afflyttat ur sina hittills innehafda bostäder, banken måste lämnas under en mycket ofullständig bevakning.

Till vinnande af det mål, som sålunda angifvits, är, anmärka fullmäktige, tydligtvis nödigt, att den tomt, som må blifva förvärfvad, kan få disponeras utan tidsutdräkt. Redan denna omständighet ställer sig, påpeka vidare fullmäktige, i vägen för realiserande af den plan, som fullmäktige förut hyst och hvilken, hvad läget af den nya byggnaden angår, utan tvifvel bör betraktas såsom tilltalande, nämligen att för riksbankens och postverkets räkning skulle kunna erhållas den s. k. tyghustomten.

Detta tomtområde lär nämligen ej kunna förvärfvas, förr än nya byggnader för artilleriets behof blifvit uppförda, hvilket torde kräfvat en tid af minst två år, hvartill kommer den antagligen lika långa tid, som fordras för uppbyggande af det nya riksbanks- och posthuset. Dessutom skulle utgiften för tomtens förvärfvande blifva synnerligen betydande, enär de nya artillerilokalerna beräknats skola kräfvat en kostnad af 220,000 kronor, hvaraf i alla händelser den största delen skulle af riksbanken ersättas. Och utgiften skulle icke stanna därvid, emedan i händelse af tomtens afstående ersättning borde beredas vissa lägenhetsinnehafvare å den nya artilleritomten, en ersättning, som uppgifvits i sin helhet skola belöpa sig ända till 48,800 kronor.

Vid sådant förhållande anse fullmäktige allvarliga betänkligheter möta för fullföljande af en plan, som skulle medföra så pass betydande utgifter. I viss mån skulle kanske, säga fullmäktige, dessa utgifter kunna undvikas eller nedbringas, om anspråk gjordes på endast en del af tyghustomten, men enligt under hand från vederbörande meddelade upplysningar hafva fullmäktige dock funnit sig äga anledning antaga, att de militära myndigheterna helst såge, att ändring ej sker i de nuvarande tyghusförhållandena. Däremot torde numera från arméförvaltningens sida erinringar icke komma att göras emot upplåtande af byggnadsplats för riksbanken i den s. k. landshöfdingens trädgård.

Denna sistnämnda tomt lämpar sig, enligt hvad fullmäktige uppgifva, mycket väl för riksbankens byggnadsbehof, och äfven till följd af de nya bestämmelser, enligt hvilka länsstyrelsens kassarörelse öfverflyttats på riksbanken, skulle riksbankshusets förläggande å denna tomt ställa sig, enligt fullmäktiges förmenande, synnerligen fördelaktigt för allmänheten, som därigenom finge riksbanken förlagd i omedelbart grannskap med länsstyrelsens lokaler.

Med anledning häraf hafva fullmäktige ansett sig kunna återkomma med framställning om upplåtande af byggnadsplats för riksbanken å landshöfdingens trädgård särskildt med afseende därå, att hvad arméförvaltningen i sitt ofvanberörda utlåtande anfört emot upplåtande af plats för riksbanksbyggnad å den ifrågavarande tomten sannolikt varit en mäktigt bidragande grund mot bifall till den af fullmäktige tidigare gjorda framställningen.

Fullmäktige hafva därför hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för öfverlåtande på riksbanken af den s. k. landshöfdingens trädgård i Kristianstad för uppförande därå af nytt riksbankshus, even-

tuellet inrymmande äfven lokaler för postverket, med rätt tillika för fullmäktige att, därest staden Kristianstad skulle vilja tillbyta sig denna tomt mot annan lämplig mark, som tillhör staden, träffa aftal om sådant tomtbyte.

Uti afgifvet utlåtande af den 20 januari 1910 har arméförvaltningen anført, att till grund för arméförvaltningens ofvanberörda utlåtande legat den uppfattningen, att riksbanken utan svårighet skulle kunna förvärfva annan för dess verksamhet lämpligt belägen tomt i staden. Då emellertid, såsom af fullmäktiges nu föreliggande skrifvelse framgår, så ej kunnat ske och då vid sådant förhållande det för handen varande statsintresset eller riksbankens behof af en byggnadstomt icke bör efter sättas för ett behof, som möjligen kan uppkomma, men nu ej föreligger, anse sig arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement nu icke kunna motsätta sig tomtens öfverlämnande till riksbanken för angifvet ändamål, utan biträda fullmäktiges framställning.

Arméförvaltningens utlåtande den 20 januari 1910.

Till följd af nådig remiss har jämväl landshöfdingen i Kristianstads län den 31 januari 1910 afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet, därvid landshöfdingen framhållit, att residensträdgården såsom plats för posthus är olämplig, enär därvidlag en central belägenhet i närheten af stadens järnvägsstation är af största betydelse. Skulle endast riksbanken förläggas till residensträdgården, går man å andra sidan, anmärker landshöfdingen, miste om den af Riksdagen afsedda besparing, som kan ernås genom en gemensam byggnad, äfvensom om den obestriddliga fördelen af att hafva post och riksbank i samma hus, och för öfrigt är då frågan om plats för ett posthus fortfarande olöst.

Landshöfdingens i Kristianstads län utlåtande den 31 jan. 1910.

Landshöfdingen har därför påpekat det önskvärda i att den för ändamålet synnerligen lämpliga tyghustomten om möjligt anlitas för uppförande af ifrågavarande byggnad. Landshöfdingen har i sådant afseende framhållit, att, därigenom att endast en del af denna tomt behöfver för ändamålet anlitas, kostnaderna skulle kunna betydligt nedbringas under det af bankofullmäktige beräknade belopp. Det kan, anför landshöfdingen vidare, med visshet antagas, att Kristianstads stad, mot det att densamma får residensträdgården å sig öfverlåten för att i stadsplanen intagas såsom öppen plats, skulle vara villig att i närheten af artilleriets nya kasernetablissemment till staten kostnadsfritt upplåta fullt tillräcklig tomt för de nya byggnader, som kunna komma att uppföras i stället för de nuvarande byggnaderna å tyggården. Om

därjämte provisoriska anordningar träffas för inrymmande af en del af nuvarande lokalerna å tyggården, borde enligt landshöfdingens mening tillräckligt utrymme omedelbart kunna vinnas för påbörjande af det nya riksbankshuset. I hvarje fall återstår, påpekar landshöfdingen, möjligheten att uppföra post- och riksbankshuset å den del af tyghustomten, som ligger mellan Östra smalgatans förlängning och Östra boulevardgatan, med fasad åt sistnämnda gata, en plats för den nya byggnaden, som, om också icke lika tilltalande som den andra, dock är den näst bästa belägenhet, byggnaden kan få.

Sedermera har landshöfdingen friherre Louis De Geer uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 18 mars 1910 — under erinran om den i staten för länsstyrelsen i Kristianstad vid tiden för landshöfdingens tillträde till sitt ämbete och jämväl sedermera upptagna anmärkning att landshöfdingen äger att begagna den till länsresidenset hörande trädgård och parkanläggning — påpekat, att vare sig i den för honom utfärdade fullmakt eller i staten förekommer någon bestämmelse därom, att han under sin tjänstetid skulle vara underkastad någon förändring i den honom sålunda tillförsäkrade förmån. Med anledning häraf har landshöfdingen De Geer anhållit, att Kungl. Maj:t, därest en upplåtelse af ifrågavarande trädgård och parkanläggning till byggnadsplats för riksbankshus komme att ske, därvid måtte foga det förbehåll, att området ej finge för sådant ändamål tagas i bruk förr än vid landshöfdingens afgang från det honom anförtrodda ämbetet.

Generalpoststyrelsens utlåtande.

Slutligen har generalpoststyrelsen den 15 februari 1910 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och däri till en början meddelat, att den lokal, som för närvarande är upplåten åt postkontoret i Kristianstad, enligt ett mellan generalpoststyrelsen och direktionen för sparbanken i Kristianstad upprättadt kontrakt förhyrts för en tid af tio år från och med den 1 oktober 1901, samt att, om kontraktet icke å någondera sidan uppsäges minst sex månader före utgången af berörda hyrestid, detsamma kommer att gälla ytterligare för ett år och så vidare år från år med enahanda uppsägningstid. Den för postkontoret upplåtna lokalen utgöres af en lägenhet om fyra rum, två förstugor, arkiv- och förrådsrum, kassahalf m. m., belägen å nedra botten i sparbankens hus å tomtens nr 191 A och 193 i hörnet af Västra boulevardgatan och Nya boulevardgatan. Härför erlægges af postverket en årlig hyra af 1,800 kronor.

Som den nuvarande lokalen inom kort torde blifva för postkontoret otillräcklig, blir det, anför generalpoststyrelsen vidare, snart nödvändigt,

att nya lokaler för kontoret anskaffas. Den s. k. landshöfdingens trädgård anser emellertid styrelsen med hänsyn till dess föga centrala läge mindre lämplig såsom plats för stadens postkontor. Af öfriga byggnadstomter, som varit ifrågasatta att förvärfvas för riksbankens och postverkets behof, återstår, anför styrelsen, allenast den s. k. tyghustomten, belägen mellan Stora torget och Östra boulevardgatan. Denna tomt är centralt belägen och nära järnvägsstationen, hvadan deusamma enligt styrelsens åsikt måste betecknas såsom mycket lämplig till plats för postkontor.

Därest hinder skulle möta för förvärfvandet af den mot Stora torget belägna delen af tyghustomten, bör enligt generalpoststyrelsens mening den motsatta utmed Östra boulevardgatan befintliga tomtdelen med fördel kunna användas för postverkets behof, därvid styrelsen förutsätter, att erforderligt tomtområde af arméförvaltningen till postverket öfverlåtes utan betalning, såsom till någon del ersättning för förutvarande posthuset vid Rödbotorget i Stockholm, hvilket hus utan afgift öfverlämnats till arméförvaltningen. Till följd häraf säger sig generalpoststyrelsen, under förutsättning att riksbankshus komme att uppföras å den s. k. landshöfdingens trädgård, vara betänkt på att framdeles göra framställning om uppförande af ett posthus å någon del af tyghustomten, enär i privat ägo varande tomter, hvarå posthus lämpligen skulle kunna uppföras, betinga enligt generalpoststyrelsens åsikt alltför höga pris.

Beträffande staden Kristianstads ställning till förevarande fråga anser jag mig böra upplysa, att stadsfullmäktige upprepade gånger men utan framgång behandlat olika förslag till densammas ordnande på ett för alla parter tillfredsställande sätt. Drätselkammaren har, då den ej kunnat utverka antagligt anbud å i enskild ägo varande tomt, slutligen föreslagit upplåtande af norra delen af Östra salutorget. Denna plats torde hafva varit antaglig både för riksbanken och postverket, men stadsfullmäktige hafva vid sammanträde den 28 januari 1910 afslagit förslaget ifråga. Å andra sidan hafva stadsfullmäktige sökt Kungl. Maj:ts fastställelse å af dem fattadt beslut att i stadsplanen såsom öppen plats intaga den s. k. landshöfdingens trädgård; men har Kungl. Maj:t den 4 mars 1910 uppå min föredragning afslagit stadsfullmäktiges härom gjorda framställning.

För egen del finner jag mig böra tillstyrka Kungl. Maj:t att i enlighet med bankofullmäktiges framställning föreslå Riksdagen att upp-

låta den s. k. landshöfdingens trädgård till tomt för riksbanks- och posthus.

Det synes mig visserligen vara uppenbart, att den s. k. tyghustomten är för ifrågavarande ändamål bättre belägen. Denna tomt ligger nämligen vid stadens förnämsta öppna plats, stora torget, hvars hela östra sida den upptager. Vid norra sidan af torget ligger den byggnad, som inrymmer hofrätten och artilleriets högvakt, vid den södra frimurarehotellet och vid den västra, midt emot tyggården, rådhuset med polisstationen. Stora torget torde också kunna betraktas såsom stadens centrum och ligger helt nära järnvägsstationen.

Emellertid hafva fullmäktige i riksbanken ansett landshöfdingens trädgård vara ur riksbankens synpunkt fullt tillfredsställande. För postverkets vidkommande torde visserligen platsen, på sätt generalpoststyrelsen framhållit, vara mindre lämplig. Dock synes mig postkontoret utan allt för stora olägenheter kunna förläggas till ifrågavarande plats. Afstånden inom Kristianstad äro nämligen icke synnerligen stora, i det stadens plaulagda område har en utsträckning af endast omkring 2 kilometer på längden och 1½ kilometer på bredden, och mellan landshöfdingens trädgård och tyghustomten utgör afståndet ej mer än omkring 500 meter.

Hvad angår den af landshöfdingen friherre De Geer gjorda erinran, att han skulle vara tillförsäkrad rätt att under hela sin tjänstetid begagna den till länsresidenset hörande trädgård och parkanläggning, torde härvid vara att märka, att enligt det förut omförmälda nådiga brefvet af den 15 november 1859 förordnats, att ifrågavarande tomt skulle få åt landshöfdingen i Kristianstads län tillsvidare upplåtas för att användas till trädgårds- eller parkanläggning, med förbehåll att, därest behof af tomtens begagnande för kronans räkning skulle framdeles uppstå, den genast skulle afträdas. Den af statskontoret i staten för länsstyrelsen upptagna anteckning läser därför icke lägga hinder i vägen för att omedelbart taga tomten i anspråk för nu ifrågavarande ändamål, då ju tomten icke kan anses tillhöra länsresidenset på annat sätt än som genom 1859 års kungl. bref blifvit bestämdt. Att hit förlägga en prydlig byggnad, som endast kommer att upptaga en mindre del af tomten, synes icke heller ur skönhetssynpunkt verka mindre tilltalande, då tomten i öfrigt läser komma att bibehållas såsom plantering, och länsresidenset i allt fall på två sidor är omgifvet af öppna platser, däraf den ena utgöres af den stora Tivoliparken.

Hvad som vid frågans bedömande för mig varit af afgörande vikt har emellertid varit sakens ekonomiska sida. Det läser nämligen vara tyd-

ligt, att, då nu staden Kristianstad icke synes vara villig att på antagliga villkor förvärfva äganderätten till landshöfdingens trädgård, det skulle komma att ställa sig väsentligen dyrare för staten att för ifrågavarande ändamål bebygga tyghustomten eller någon del därpå än den plats, bankofullmäktige nu föreslagit. Enligt hvad för mig uppgifvits har staten redan i sin hand områden, som, belägna i närheten af artillerietablisementet, lämpa sig synnerligen väl för att därå uppföra nya byggnader för de behof, som tillgodoses genom de å tyghustomten nu befintliga lokalerna. Dessa områden, som för närvarande äro utarrenderade, kunna dock disponeras först om några år. När dessa nya byggnader blifvit uppförda, kan den synnerligen välbelägna tyghustomten, som innehåller en areal af 5,027 kvadratmeter, sannolikt med stor ekonomisk fördel för staten försäljas, så att ej blott kostnaderna för de nya tyghusbyggnaderna blifva betäckta, utan dessutom erhålles ej obetydligt öfverskott.

Att å tomten uppföra hus endast för riksbanken finner jag, då utvidgade lokaler tydligen inom kort måste för postverkets räkning anskaffas, icke vara förenligt med god sparsamhet, och för öfrigt torde vara synnerligen lämpligt, att postkontoret finnes i omedelbar närhet till riksbankskontoret.

Å andra sidan synes önskvärdt att icke utesluta möjlighet för stadsfullmäktige i Kristianstad att antingen genom utbyte mot någon tomt, som kan finnas vara lämplig för såväl riksbanken som postverket, eller ock genom köp på antagliga villkor komma i besittning af nu ifrågavarande tomt, hvars bibehållande såsom öppen plats så lifligt önskas af stadsfullmäktige. I senare fallet skulle då köpeskillingen kunna efter Kungl. Maj:ts och Riksdagens medgifvande användas exempelvis till förvärfvande från landtförsvaret af en del af tyghustomten till byggnadsplats för riksbanks- och posthus.

Jag tillåter mig således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva,

att det statsverket tillhöriga område i Kristianstad, som benämnes landshöfdingens trädgård, må öfverlätas på riksbanken för att därå uppföra nytt riksbankshus, inrymmande jämväl lokaler för postverket, med rätt för fullmäktige i riksbanken att, därest staden Kristianstad skulle vilja tillbyta sig ifrågavarande tomt mot annan lämplig, staden tillhörig mark eller ock genom köp på antagliga villkor förvärfva tomten, därom med vederbörande träffa aftal.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnade, att proposition i ärendet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

F. W. O. Leuhusen.
